

BIOGRAM

Doktor **Kamil Pietrowiak** urodził się w 1985 roku w Przeworsku. W 2004 roku ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Mieszka I w Świnoujściu. W 2006 roku rozpoczął studia w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego, zakończone w 2011 roku obroną pracy magisterskiej „Mazurski malarz krajobrazu. O życiu i dziele Henryka Sawki, twórcy Kamiennego Parku w Rydzewie”.

W latach 2011-2017 był uczestnikiem Stacjonarnych Studiów Doktoranckich Nauk o Kulturze UW. W tym czasie prowadził intensywne badania etnograficzne dotyczące osób niewidomych, w tym przede wszystkim niewidzących od urodzenia lub wczesnego dzieciństwa. Owocem tej pracy jest rozprawa doktorska „Świat po omacku. Społeczne i kulturowe ramy relacji, praktyk i odczuć osób niewidomych”, napisana pod kierunkiem prof. UW. dra hab. Eugeniusza Kłoska i promotora pomocniczego dr Tarzycjusza Bulińskiego. Rozprawa została obroniona z wyróżnieniem w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego w listopadzie 2018 roku. Książka „Świat po omacku. Etnograficzne studium (nie)widzenia i (nie)sprawności”, przygotowana na podstawie rozprawy, zostanie wydana w lipcu 2019 roku nakładem Wydawnictwa UMK w serii MONOGRAFIE Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Kamil Pietrowiak jest autorem 14 artykułów naukowych w pracach zbiorowych i czasopismach naukowych (w tym „Lud”, „Przegląd Socjologii Jakościowej”) oraz współredaktorem dwóch prac zbiorowych dotyczących twórczości Czesława Miłosza (wraz z Grzegorzem Dąbrowskim) i Wileńszczyzny (wraz z Mateuszem Sikorą). Autor jest laureatem stypendium im. Wincentego Stysia w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, przyznawanego w ramach Wrocławskiego Programu Stypendialnego. W 2016 roku realizował roczny projekt „Użyteczność nowych technologii w życiu osób niewidomych – możliwości, potrzeby, ograniczenia”, finansowany ze środków Unii Europejskiej.

Współorganizował kilkanaście „niewidzialnych spacerów” i warsztatów integracyjnych dotyczących tematyki niepełnosprawności, ślepoty i sensualności (m.in. we współpracy z Brave Festival we Wrocławiu, Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku, Muzeum Współczesnym Wrocław, mikroGRANTAMI Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016).

Jako badacz jakościowy brał udział w różnorodnych projektach ewaluacyjnych i badawczych, dotyczących m.in. produktów specjalistycznych dla seniorów, nowych zawodów i specjalizacji w branży filmowej, programu dla opiekunów i asystentów osób starszych niesamodzielnych, inicjatyw lokalnych i pozarządowych.

Wraz z małżonką zamieszkuje w Świecy, gm. Odolanów.

WYBRANE PUBLIKACJE

- Pietrowiak K. (2019), *Świat po omacku. Etnograficzne studium (nie)widzenia i (nie)sprawności*, Seria Monografie FNP, Toruń: Wydawnictwo UMK. Praca w druku, termin publikacji: lipiec 2019 r.
- Pietrowiak K. (2019), *Feeling Visuality. Ideas of the Congenitally Blind People on the Sense of Sight and the Ability to See*, „Etnografia. Praktyki, Teorie, Doświadczenia”, nr 4. Artykuł w druku, planowany termin publikacji: wrzesień 2019 r.
- Pietrowiak K. (2015), *Koleiny i bezdroża widzialności. Osoby niewidome wobec widzenia i bycia widzialnym*, „Lud”, t. 99, s. 271–295.
- Pietrowiak K. (2015), *Dom, szkoła, getto. Ośrodek szkolno-wychowawczy dla niewidomych w pamięci absolwentów*, [w:] T. Buliński, M. Rakoczy (red.), *Almanach antropologiczny*. T. V. Szkoła/Pismo, Wydawnictwa UW, Warszawa, s. 227–252.
- Pietrowiak K., Sikora M. (red.) (2014), *Sploty Europy. Przemiany demokratyczne z perspektywy młodych obywateli Litwy i Polski*, Bydgoszcz: Epigram.
- Pietrowiak K. (2014), *Etnografia oparta na współpracy. Założenia, możliwości, ograniczenia*, „Przegląd Socjologii Jakościowej”, nr 4, s. 18–37.
- Pietrowiak K. (2013), *Kłamstwo, uczciwość, zaufanie. Problemy etyczne w badaniach na temat życia osób niewidomych*, „Lud” 2013, T. 97, s. 267–290.
- Wala K., Pietrowiak K. (2013), *Wytwarzanie smaku. Próba podejścia generatywnego*, „Czas Kultury”, nr 5, s. 4–14.
- Pietrowiak K., Tworkowska S., Zdobylak J. (2013), *Etnograficzny tandem, czyli na ślepo w nieznane*, „Tematy z Szewskiej”, nr 2 (10), s. 25–63.
- Pietrowiak K. (2012), *O sztuce, która niejedno ma imię. Przypadek Henryka Sawki, twórcy Kamiennego Parku w Rydzewie*, „Zeszyty Etnologii Wrocławskiej”, nr 2 (17), s. 147–175.
- Dąbrowski G., Dwilewicz B., Pietrowiak K. (red.) (2011), *Spotkanie z człowiekiem. Zaczynając od Czesława Miłosza*, Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2011.

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Celem rozprawy jest szczegółowy i wielostronny opis życia osób niewidzących od urodzenia lub wczesnego dzieciństwa, a zwłaszcza jego kulturowych i społecznych uwarunkowań. Koncentruję się na specyfice funkcjonowania przedstawicieli tej grupy, przebiegu ich socjalizacji i edukacji, trudnościach i możliwościach w zakresie mobilności, pracy i relacji międzyludzkich. Oprócz tego dążę do wyszczególnienia charakterystycznych doświadczeń osób niewidomych, które wynikają zarówno z ich poznawczych ograniczeń, jak również powszechnych wyobrażeń na temat ślepoty.

Podstawowym źródłem prezentowanych danych są badania etnograficzne wśród osób niewidomych, które prowadziłem w latach 2011–2017. Ich zasadniczymi uczestnikami były 22 osoby niewidzące w wieku 18–42 lat, których zdecydowana większość utraciła zdolność widzenia niedługo po urodzeniu lub w pierwszych latach dzieciństwa. Podstawą badań były liczne, regularne i możliwie zróżnicowane spotkania z poszczególnymi uczestnikami (ok. 450 spotkań), w tym rejestrowane rozmowy badawcze (92 nagrania). Oprócz tego w okresie pracy terenowej poznałem kilkadziesiąt innych osób niewidomych, ociemniałych i niedowidzących, ich znajomych i członków rodzin, a także pracowników instytucji i organizacji działających na rzecz tej grupy, co przyczyniło się do wzbogacenia zebranych materiałów (ok. 110 spotkań).

Rozprawa składa się z czterech podstawowych części. W części pierwszej – *Proces badawczy – uczestnicy, metody, zagadnienia etyczne* – przybliżyłem przebieg badań terenowych, kryteria doboru grupy badawczej oraz ogólną charakterystykę uczestników.

W części drugiej – *(Nie)normalność – socjalizacja, tożsamość i wspólnota osób niewidomych* – zastanawiam się, jaki wpływ na wczesne etapy życia oraz społeczny rozwój uczestników badań ma fakt przypisania im roli osób nienormalnych – niespełniających przyjętych norm w zakresie zdrowia, zdolności poznawczych czy sprawności.

W trzeciej części – *(Nie)widzialność – osoby niewidome wobec norm, wartości i reguł kultury wizualnej* – omawiam najważniejsze elementy wizualnej socjalizacji osób niewidomych, w ramach której poznają one zasady i obowiązki panujące w świecie „widzących”, wynikające bezpośrednio z wartości i funkcji zdolności widzenia.

W czwartej części – *(Nie)pełnosprawność – wymiary sprawczości i niezależności osób niewidomych* – ukazuję materialne, społeczne i instytucjonalne możliwości i ograniczenia uczestników badań, które mają istotny wpływ na zakres ich sprawności i samodzielności.